

Sygn. akt III CZ 43/17

POSTANOWIENIE

Dnia 24 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba (przewodniczący)

SSN Paweł Grzegorzczak (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

w sprawie z wniosku A. M.
przy uczestnictwie B. M.
o dział spadku,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 24 listopada 2017 r.,
zażalenia wnioskodawcy
na postanowienie Sądu Okręgowego w K.
z dnia 13 lipca 2017 r., sygn. akt II WSC (...),

oddala zażalenie

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 lipca 2017 r. Sąd Okręgowy w K. odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawcy A. M. w sprawie o dział spadku, wskazując, że w skardze kasacyjnej określono wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 51 000 zł, podczas gdy wartość ta nie przekracza określonego w art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. kwotowego progu dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawie o dział spadku.

W zażaleniu na to postanowienie wnioskodawca podniósł, że przy sporządzaniu skargi kasacyjnej korzystał ze sprzętu przenośnego, którego edytor tekstowy był odmienny od tego, który pełnomocnik procesowy wnioskodawcy posiada w kancelarii. Podczas przenoszenia tekstu, którego dokonywał syn

pełnomocnika wnioskodawcy, powstały „wypaczenia marginesów i pewne literówki związane z odmiennym językiem kodowania”. Zdaniem wnioskodawcy, brak „jedyńki” w podanej w skardze wartości przedmiotu zaskarżenia był następstwem tych różnic - syn pełnomocnika procesowego przepisał bowiem „błędną wartość logiczną w Wordzie”, pozostając w przekonaniu, że jest ona prawdziwa. Pełnomocnik procesowy, podpisując skargę, był pewny, że umieszczona jest w niej właściwa dla tego rodzaju sprawy wartość przedmiotu zaskarżenia.

W zażaleniu wskazano również, że pełnomocnik procesowy wnioskodawcy podpisywał skargę trzy dni po przebytej operacji, stąd nie zweryfikował pisma, będąc przekonany, o jego poprawnej treści. Na dowód pobytu w szpitalu i przebytej operacji do zażalenia dołączono dokumentację medyczną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Oświadczenia procesowe stron podlegają wykładni, co dotyczy także wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej. Jeżeli zatem z treści skargi kasacyjnej, względnie pism procesowych składanych w sprawie uprzednio, wynikałoby, że oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej poniżej progu kasacyjnego jest skutkiem oczywistej omyłki pisarskiej, to odrzucenie skargi *a limine* tylko na tej podstawie byłoby wadliwe.

W okolicznościach sprawy sytuacja taka nie miała jednak miejsca. Pismem z dnia 28 października 2015 r., złożonym na skutek wezwania Sądu pierwszej instancji, wnioskodawca oznaczył wartość przedmiotu sporu na kwotę 12 000 zł. Uczestniczka B. M., w odpowiedzi na pytanie Sądu, czy zgadza się z wartością przedmiotu działu, uznała tę kwotę w złożonym przez siebie piśmie za ustaloną właściwie. Następnie, wartość przedmiotu sporu w kwocie 12 000 zł była konsekwentnie wskazywana przez wnioskodawcę w pismach procesowych w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji, na taką też kwotę oznaczono wartość przedmiotu zaskarżenia w apelacji. Kwota 151 000 zł, w miejsce podanej w skardze kasacyjnej kwoty 51 000 zł, została wskazana dopiero w zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu skargi.

W tym stanie rzeczy nie było podstaw, aby przyjąć, że wskazana w skardze kasacyjnej kwota 51 000 zł była jedynie wynikiem oczywistej omyłki pisarskiej,

a rzeczywista wartość przedmiotu zaskarżenia w ocenie skarżącego wynosiła 151 000 zł. Na marginesie tylko wskazać trzeba, że skarżący nie uchybił - jak wynikałoby z niektórych fragmentów zażalenia - wymaganiom formalnym skargi kasacyjnej, o których mowa w art. 398⁴ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c. Odrzucenie skargi wynikało natomiast z art. 398⁶ § 2 w związku z art. 519¹ § 4 pkt 4 i art. 13 § 2 k.p.c., który nakazuje sądowi drugiej instancji odrzucenie skargi kasacyjnej niedopuszczalnej, w tym ze względu na kryterium *ratio valoris*.

Nawet jednak gdyby pominąć kwestię „omyłki” przy oznaczeniu wartości przedmiotu zaskarżenia, należało zauważyć, że zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego, z zastrzeżeniem szczególnych sytuacji, wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną nie może przekraczać wartości przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu apelacyjnym. Innymi słowy, odpowiednie stosowanie do oznaczenia tej wartości przepisów art. 19-23 k.p.c. nie może uzasadniać jej aktualizacji przez podwyższenie ponad dotychczasową wartość przedmiotu sporu, a tożsamość zakresu rozstrzygnięcia kwestionowanego w apelacji i w skardze kasacyjnej wyłącza dopuszczalność oznaczenia w skardze wartości przedmiotu zaskarżenia w kwocie innej niż poprzednio w apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 1996 r. I CKN 21/96, OSNC 1997, nr 4, poz. 42, z dnia 19 czerwca 1997 r., III CZ 25/97, OSNC 1997, nr 10, poz. 162, z dnia 22 grudnia 2002 r., II UZ 11/02, OSNP (wkładka) 2002, nr 17, poz. 7, z dnia 7 sierpnia 2014 r., II CZ 30/14, niepubl., i z dnia 7 kwietnia 2017 r., V CZ 26/17, niepubl.). Skarżący nie mógł zatem skutecznie podwyższyć, względnie zaktualizować, wartości przedmiotu zaskarżenia do kwoty 151 000 zł, skoro w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji i postępowaniu apelacyjnym, przy tożsamym zakresie żądania, była ona oznaczona kwotą 12 000 zł.

W kontekście wyrażonego w uzasadnieniu zażalenia przekonania, że wskazana w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia była właściwa dla „tego rodzaju sprawy”, należało dodatkowo podnieść, że wartość przedmiotu zaskarżenia jest kategorią obiektywną, podlegającą oznaczeniu przez skarżącego pod kontrolą sądu (art. 368 § 2 k.p.c.). W sprawach o dział spadku odpowiada ona co do zasady wartości interesu majątkowego, którego dotyczy zaskarżenie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02,

OSNC 2004, nr 4, poz. 60, z dnia 3 czerwca 2009 r., IV CSK 107/09, niepubl., z dnia 6 maja 2010 r., II CZ 38/10, niepubl., z dnia 13 marca 2015 r., III CZ 13/15, niepubl., z dnia 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15, niepubl., i z dnia 13 stycznia 2017 r., III CZ 61/16, niepubl.). Skoro zatem wartość ta w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji i w postępowaniu apelacyjnym była oznaczana na kwotę 12 000 zł, to na etapie postępowania kasacyjnego skarżący nie może w sposób instrumentalny kwoty tej zwiększać, dopasowując ją do wysokości dolnego progu dopuszczalności skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2006 r., III CZ 89/06, niepubl.).

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw